

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Vaarverbinding Loosdrechtse Plassen – Hilversums Kanaal

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

12 maart 2020 / projectnummer: 3241

1 Advies over het MER in het kort

De provincie Noord-Holland en gemeente Wijdmeren willen de recreatieve routestructuur in de Oostelijke Vechtplassen verbeteren. Daarom onderzoeken beide initiatiefnemers de mogelijkheid van een nieuwe vaarverbinding tussen de Loosdrechtse Plassen en het Hilversums Kanaal via de Wijde Blik. Deze vaarverbinding moet geschikt zijn voor sloepenvaart, waarbij elektrisch varen de voorkeur heeft.

Om de nieuwe vaarverbinding mogelijk te maken, moet op één of meerdere plekken een doorgang worden gemaakt tussen verschillende plassen.

Voor de vaarverbinding is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeente Wijdmeren heeft de Commissie gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Het plangebied maakt deel uit van het beschermde natuurgebied Oostelijke Vechtplassen en heeft ook een belangrijke functie voor de drinkwatervoorziening. Voor de Oostelijke Vechtplassen hebben 21 partijen waaronder provincie en gemeente het Gebiedsakkoord getekend. Dit akkoord heeft als ambitie om te komen tot een win-winsituatie voor natuurontwikkeling, verbetering van waterkwaliteit en van land- en waterrecreatie.

Wat blijkt uit het MER?

Voor de nieuwe vaarverbinding zijn in het MER zes verschillende routes onderzocht, waarbij is gekeken naar verschillende effecten. Uit het MER blijkt dat, afgezien van het zogenoemde nulplusalternatief (met alleen aanpassingen van bestaande sluizen), alle alternatieven schade aan beschermde natuur en nadelige landschapseffecten tot gevolg hebben.

Wat is advies van de Commissie?

Het MER beschrijft de effecten van de mogelijke vaarverbindingen uitgebreid en gedetailleerd. **De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER dat essentiële informatie ontbreekt voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over de vaarverbinding.**¹ Het gaat om de volgende informatie:

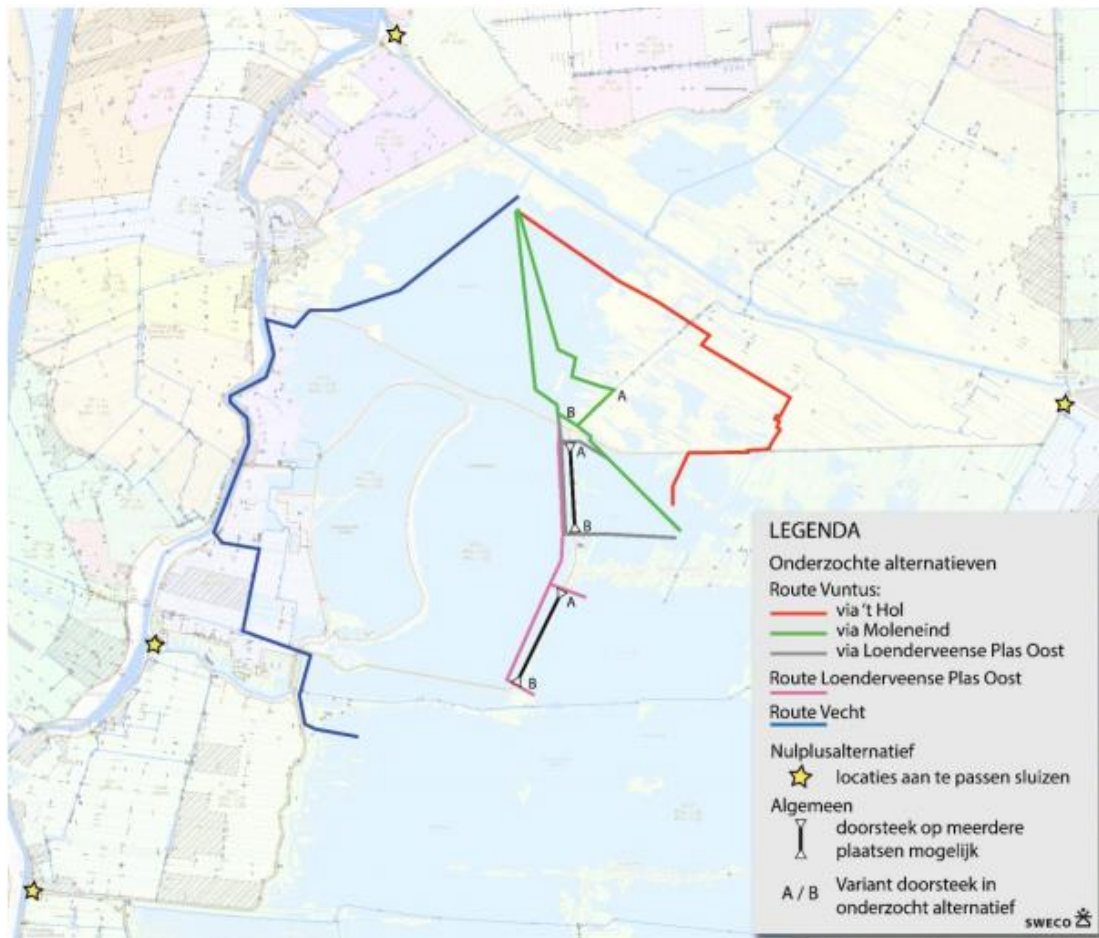
- **Doel van het project:**
 - Het MER maakt niet duidelijk wat de vaarverbinding bijdraagt aan het bereiken van de ambitie van het Gebiedsakkoord om te komen tot een win-winsituatie voor meerdere belangen in het gebied.
 - Het MER maakt niet duidelijk of het doel van het project uitsluitend een kortere vaarroute is, of ook meer gevarieerde en recreatief aantrekkelijke rondes. Het is belangrijk dit te verduidelijken, omdat een korte route niet automatisch een recreatief aantrekkelijke route is. Andere opties (met minder gevolgen voor natuur en landschap) kunnen wellicht ook tot het gewenste doel leiden.
- **Voorkomen natuurschade:** het MER laat niet zien of en zo ja, hoe ontoelaatbare schade aan beschermde natuur volledig kan worden voorkomen. Vooral voor de zeldzame broedvogelsoort grote karekiet, voor kwetsbare moerastypen en voor stikstofverbindingen gevoelige natuur als trilveen is dit niet duidelijk.

¹ Op blz. 20 van het MER staat dat in het geval een bestemmingsplan of waterwetvergunning nodig is, het MER daar ook voor kan worden gebruikt. De Commissie heeft het MER dan ook als zodanig beoordeeld.

- **Optimistische presentatie van effecten:** het MER stelt negatieve effecten van de vaarverbinding te positief voor, omdat:
 - de effectscores in de tabellen niet altijd overeenkomen met de tekst die eraan ten grondslag ligt.
 - scores op voorhand door de methodiek worden beperkt. Zo is bij drinkwatervoorziening de schaal zodanig dat (sterk) negatieve scores nooit optreden.
 - wordt gesuggereerd dat maatregelen deze effecten verminderen zonder dat het MER laat zien of de maatregelen haalbaar en effectief zijn.
- **Beleving:** het MER geeft geen duidelijk beeld van de effecten van de alternatieven op de beleving van het gebied door de verschillende gebruikers (waterrecreanten, recreanten op land en bewoners).
- **Aanwijzing voorkeursalternatief:** het MER geeft niet aan welke route als voorkeursalternatief is gekozen. Dit is van belang omdat het MER in ieder geval voor het voorkeursalternatief moet laten zien hoe dit kan voldoen aan de natuurbeschermingsregelgeving.
- **Eenduidige samenvatting:** naast de samenvatting in het MER is nog een aparte samenvatting beschikbaar die op belangrijke punten afwijkt. Bovendien geven de samenvattingen geen realistisch beeld van de routes en hun effecten. Verder zijn de conclusies over de gevolgen voor de natuur niet te beoordelen door een lezer zonder kennis van de materie.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de vaarverbinding.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1: Onderzochte alternatieven (Bron: het MER, blz. 12)

Achtergrond

In december 2017 is tussen 21 partijen, waaronder de gemeente Wijdmeren en de provincie Noord-Holland, het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen gesloten. De ambities uit het Gebiedsakkoord zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Oostelijke Vechtplassen. Onderdeel daarvan is het onderzoeken van een korte vaarverbinding tussen de Loosdrechtse Plassen en de Wijde Blik (en het Hilversums Kanaal). Om verbindingen tussen plassen en het gebruik van de plassen voor de pleziervaart mogelijk te maken, moeten één of meer bestemmingsplannen worden aangepast. Deze plannen stellen mogelijk kaders voor de m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit 'kanalisering' en hebben mogelijk negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Daarom is het plan m.e.r.-plichtig. Ook is mogelijk een projectplan Waterwet en daarmee een project-m.e.r. nodig. Daarom wordt een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Wijdmeren en het Algemeen Bestuur van het Waterschap Amstel Gooi en Vecht – besluit over de vaarverbinding.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3241](#) op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de gemeenteraad.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Doel van het project

2.1.1 Gebiedsakkoord en uitvoeringsprogramma

In het gebied Oostelijke Vechtplassen is jarenlang onvoldoende geïnvesteerd, waardoor leefomgeving, natuur en recreatie achteruit zijn gegaan. Het achterstallig onderhoud in het Vechtplassengebied is dermate omvangrijk dat het niet door één partij kan worden opgelost. Daarom hebben 21 partijen het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen gesloten. De ambities uit het akkoord zijn verder uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Oostelijke Vechtplassen. Eén van de projecten uit het uitvoeringsprogramma is het onderzoeken van de optie om een vaarverbinding aan te leggen tussen de Loosdrechtse Plassen en het Hilversums Kanaal via de Wijde Blik. Uit het programma blijkt dat de resultaten van het MER zullen worden gebruikt voor een advies 'voor het bevoegd gezag over het al dan niet tot stand brengen van de vaarverbinding en de wijze waarop dit eventueel dient te gebeuren'.

Uit het MER blijkt niet wat de nieuwe vaarverbinding *per saldo* betekent voor het gebied. Het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen heeft de ambitie om te komen tot een win-winsituatie voor meerdere belangen. Het gaat daarbij om verbeteringen op het gebied van natuurkwaliteit, waterkwaliteit en land- en waterrecreatie. Ook gaat het om het beter benutten van de potentie voor natuur- en landschapsbeleving en om de aanpak van het baggerprobleem. Uit het MER kan verder worden afgeleid dat de natuurmaatregelen van het Gebiedsakkoord juist nodig zijn om te salderen met de negatieve effecten die het gevolg zijn van de vaarverbinding (zie paragraaf 2.2.1 van dit advies).

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming duidelijk te maken of en hoe de vaarverbinding bijdraagt aan het behalen van de ambitie van het Gebiedsakkoord, namelijk een win-winsituatie voor meerdere belangen.

2.1.2 Doel (water)recreatie

Een van de doelen van het Gebiedsakkoord is het ontwikkelen en versterken van de Oostelijke Vechtplassen als vrijetijdslandschap zodat bewoners en bezoekers de unieke kwaliteiten van

het gebied volop kunnen beleven. Het doel is het “verbeteren van de recreatieve routestructuur in de Oostelijke Vechtplassen, zowel op land (fiets- en wandelverbindingen) als water (routes voor sloepen, kano’s en roeiboten).”² Volgens het MER heeft de nieuwe vaarverbinding als doel om ‘de vaarmogelijkheden uit te breiden, de vaartijden te verkorten en meer variatie in het gebied te brengen.’ Niet duidelijk is of de variatie uitsluitend gaat om het verkorten van de vaartijd (door middel van kortere routes in tijd of afstand) of ook om het aanbieden van meer (landschappelijk, cultuurhistorisch of recreatief) attractieve routes. Een eenduidige beschrijving van de doelstelling is van belang omdat deze bepalend is voor de te onderzoeken alternatieven.³

De Commissie constateert dat het MER niet ingaat op de vraag of naast een nieuwe vaarverbinding ook andere opties tot het gewenste doel kunnen leiden.⁴ Om deze vraag te kunnen beantwoorden moet het MER een beschrijving en beoordeling van het huidige vaargedrag bevatten. De uitgevoerde analyse⁵ is zowel voor de huidige/toekomstige vaarintensiteit als voor het vaargedrag gebaseerd op niet of nauwelijks onderbouwde inschattingen⁶ en geeft daarmee geen antwoord op de hiervoor genoemde vraag. Het uitwerken van enkele scenario’s (bijvoorbeeld laag/middel/hoog) kan hierover meer duidelijkheid bieden.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming helder aan te geven wat het doel van het project is en óf naast een nieuwe vaarverbinding ook andere opties tot het gewenste doel kunnen leiden.

2.2 Natuur

Het MER en de achtergrondrapporten bevatten uitgebreide en gedetailleerde informatie over de (beschermde) natuur en de effecten van de vaarroute daarop.⁷ De informatie is wel moeilijk toegankelijk, vooral het deelrapport Natuur bevat veel tekst maar weinig kaartmateriaal. Daardoor is het moeilijk te doorgronden waar de beschermde natuur zich bevindt en hoe die zich verhoudt tot de verschillende vaarroutes.

De Commissie beveelt aan om voorafgaand aan de besluitvorming een kaart te maken waarop de vaarroutes, de habitattypen en de leefgebieden van soorten worden weergegeven.

2.2.1 Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen

Het plangebied ligt (afgezien van een stuk van de Vechtroute) in het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Uit het MER blijkt dat, behalve het nulplusalternatief, alle alternatieven ook met mitigerende maatregelen significante effecten op het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen hebben. De mate waarin verschilt wel enigszins. Het alternatief Route Vecht leidt tot meer stikstofdepositie, maar op grond van de informatie in het MER lijken de overige effecten op habitattypen en verstoring van niet-broedvogels te mitigeren.

² Artikel 3, onder 1(a) van het Gebiedsakkoord.

³ De Commissie constateert dat de voorkeur voor elektrisch varen in het MER niet is uitgewerkt.

⁴ Zo wijst de zienswijze van de Belangenvereniging Eerste Loosdrechtse Plas (Belp) op een variant via het Tienhovens Kanaal.

⁵ Bouwstenenrapportage Waterrecreatie MER Vaarverbinding Hilversums Kanaal – Loosdrechtse Plassen, Projectbureau Vrolijk.

⁶ Ook zienswijzen van enkele omwonenden en de Vechtplassencommissie wijzen hierop.

⁷ De Commissie deelt dan ook niet de zienswijze van een omwonende dat deze informatie beperkt aan bod komt.

Stikstofdepositie

De verschillende routes leiden (afgezien van het nulplusalternatief) tot een aanzienlijke toename van stikstofdepositie, tussen 3,33 en 7,90 mol N/ha/jaar.⁸ Het valt op dat de effectbeoordeling deze toename als 'beperkt negatief effect' tot 'negatief effect' beschouwt. De Commissie deelt deze conclusie niet. In het gebied zijn verschillende habitattypen, zoals trilveen, zeer gevoelig voor verzuring en vermessing als gevolg van stikstofdepositie. Daarbij geldt een verbeteropgave in kwaliteit en kwantiteit voor deze typen. De complexiteit van het systeem en de gevoeligheid voor verzuring en vermessing brengt het risico op onomkeerbare negatieve gevolgen met zich mee. In beginsel kan dit al gelden voor aanlegeffecten omdat die via veranderingen in de vegetatie permanente effecten kunnen hebben.

Het MER wijst er op dat mogelijk een herziene versie van het Programma Aanpak Stikstof beschikbaar komt en dat aan externe saldering kan worden gedacht.⁹ Nu beide opties nog niet zijn uitgewerkt, maakt het MER niet duidelijk hoe aantasting van natuurlijke kenmerken als gevolg van de toename van stikstofdepositie, met inbegrip van mitigerende maatregelen, kan worden voorkomen¹⁰. Om die reden en met het oog op de verbeterdoelstelling had de beoordeling op 'sterk negatief effect' moeten uitkomen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming te beschrijven hoe, met mitigerende maatregelen, aantasting van natuurlijke kenmerken van de Oostelijke Vechtplassen als gevolg van de toename van stikstofdepositie door de vaarverbinding kan worden voorkomen.

Aantasting habitattypen in relatie tot verbeteropgaven

De meeste alternatieven leiden tot kwaliteits- en/of oppervlakteverlies van habitattypen, ook na het nemen van mitigerende maatregelen. Bij vijf habitattypen gaan de instandhoudingsdoelstellingen juist uit van *verbetering* in oppervlakte en kwaliteit¹¹.

Belangrijke conclusies zijn:

- Aantasting van habitattypen meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3140) en kranwierwateren (H3150) door de alternatieven 'Vuntus via Loenderveense Plas Oost' en 'Loenderveense Plas Oost' kan niet gemitigeerd worden.¹²
- De alternatieven 'Vuntus via 't Hol' en 'Vuntus via Moleneind' zullen nadelige hydrologische effecten hebben. Deze kunnen door een set complexe maatregelen grotendeels gemitigeerd worden¹³ maar op 'microniveau' resteren in 't Hol wel degelijk beperkt negatieve effecten. Voor habitattypen trilveen (H7140A) en blauwgrasland

⁸ Zie de berekeningen in het Deelrapport Natuur, blz. 82–3. Hier is geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen additionele depositie in de aanlegfase en in de gebruiksfase.

⁹ Zie het MER, blz. 84.

¹⁰ Externe saldering moet zich richten op het betreffende Natura 2000-gebied en de daar beïnvloede habitattypen en leefgebieden van soorten. Stikstofverbindingen ten gevolge van de vaarverbinding slaan volgens het MER dicht bij de bron neer (depositie). Bij externe saldering is de spreiding van de depositie van de weg te nemen stikstofbron belangrijk. Het effect op de afzonderlijke habitattypen en leefgebieden moet *per saldo* worden opgeheven.

¹¹ H3140 kranwierwateren, H3150 meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, H7140A overgangs- en trilveen (trilvenen), H7140B overgangs- en trilveen (veenmosrietland), H7210 galigaanmoerassen.

¹² De zienswijze van Natuurmonumenten geeft terecht aan dat de Wijde Blik 65% van de kranwierwateren van het Natura 2000-gebied herbergt, en dat het negatief effect op dit habitatype groter is omdat ook vegetaties dieper dan 4 meter door vaarbewegingen worden aangetast.

¹³ Onder andere het aanbrengen van een ondoorlatende kleilaag, afsluiten zijwatergangen met dammetjes en kwel in stand te houden door aanbrengen van sifons.

(H6410) wordt aantasting desondanks uitgesloten met het oog op toekomstige herstel- en verbetermaatregelen.

- Bij de alternatieven 'Vuntus via 't Hol', 'Vuntus via 't Moleneind' en 'Vecht' leiden oeverafslag, 'invaren' en betreding tot kwaliteitsverlies. Bij de eerste twee alternatieven is volledig effectieve mitigatie niet mogelijk, bij 'Vecht' wel door het aanbrengen van afscheidingen zoals damwanden op palen.¹⁴

De Commissie mist een eenduidige conclusie over de haalbaarheid van de alternatieven binnen de kaders van de Wet natuurbescherming, ook uitgaande van de verbeteropgaven. Bij de beoordeling kan geen rekening worden gehouden met positieve effecten van herstel- en verbetermaatregelen, die immers nog onzeker zijn.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming te beschrijven of en hoe, uitgaande van de verbeterdoelstelling voor enkele habitatype in de Oostelijke Vechtplassen, aantasting van natuurlijke kenmerken kan worden voorkomen, zonder rekening te houden met positieve effecten herstelmaatregelen in het gebied.

Grote karekiet

Het alternatief 'Loenderveense Plas Oost' doorkruist de oostzijde van de Loenderveense Plas.¹⁵ Dit gebied is één van de belangrijkste kerngebieden van de grote karekiet.¹⁶ Deze vogelsoort bevindt zich in het Natura 2000-gebied ruim onder de instandhoudingsdoelstelling omdat te weinig broedgebied van goede kwaliteit beschikbaar is. Aan de oostzijde van de plas is dat aanwezig omdat daar, als gevolg van de (zuid)westenwind die boven de plas vrij spel heeft, dynamiek ontstaat waardoor zich waterriet in de kwaliteit kan ontwikkelen die deze soort nodig heeft.

Een oplossing zou zijn om westelijker te varen op de plas, maar het MER wijst er terecht op dat dit niet realistisch vanwege de verstoring van de grote concentraties watervogels en het gebrek aan maatregelen om die te voorkomen.¹⁷

In het MER is gekeken of een afscheidingsdam aan de westzijde van de route kan zorgen voor nieuw leefgebied voor moerasvogels als de grote karekiet. Het MER geeft aan dat dit (door afname van dynamiek) de kwaliteit van het waterriet negatief kan beïnvloeden. Om de instandhoudingsdoelstelling van de grote karekiet te behalen, is op verschillende plekken geprobeerd om waterriet te creëren, tot op heden met onvoldoende resultaat. Het MER beschrijft niet hoe dat in dit alternatief toch kan worden gerealiseerd.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming de effectiviteit te beschrijven van mitigerende maatregelen om aantasting van het leefgebied van de grote karekiet in de Oostelijke Vechtplassen als gevolg van het alternatief 'Loenderveense Plas Oost' te voorkomen.

¹⁴ De Commissie deelt de mening van de zienswijze van Natuurmonumenten dat verschillende mitigerende maatregelen niet effectief/realistisch zijn, waaronder oeverbeschoeiing langs het trilveen (geen ruimte voor), aanbrengen van drijfbalken of palenrijen (kan invaren niet voorkomen) en plaatsen oeverbescherming (vermindert natuurlijke dynamiek).

¹⁵ In eerste instantie was dit alternatief afgefallen, maar op basis van ingediende zienswijzen is besloten om in het MER te kijken of nader onderzoek en mitigatie de onzekerheden rondom het optreden van significante effecten kunnen wegnemen.

¹⁶ Terecht wijst de zienswijze van Natuurmonumenten erop dat ook oppervlakteverlies kan optreden van (potentieel) geschikt broedbiotoop op de Wijde Blik.

¹⁷ Zie het MER, blz. 36. De zienswijze van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken plaatst terecht kanttekeningen bij de beoordeling van de risico's van verstoring van watervogelconcentraties.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het MER laat zien dat alle alternatieven (op het nulplusalternatief na) leiden tot aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland. Het MER verwacht dat voor de meeste alternatieven voldoende natuurmaatregelen als gevolg van het Gebiedsakkoord worden getroffen om met 'binnenplanse saldering' te onderbouwen dat aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden kan worden voorkomen. Het is echter niet duidelijk om welke maatregelen het gaat en of deze per saldo tot de conclusie leiden dat geen sprake is van aantasting.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming de effectiviteit en haalbaarheid te beschrijven van de natuurmaatregelen die nodig zijn om aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland te voorkomen.

2.3 Effectscores

De Commissie constateert dat de effectscores van het MER een te rooskleurig beeld van de effecten geven. Het gaat hierbij om de volgende punten:

- De effectscores in de tabellen komen niet altijd overeen met de tekst die eraan ten grondslag ligt.¹⁸
- De scores worden op voorhand door de methodiek beperkt. De effectscore op de chemische waterkwaliteit is bijvoorbeeld op voorhand beperkt tot 0/-. En de schaal bij drinkwatervoorziening is zodanig dat (sterk) negatieve scores nooit optreden. Verder hanteert het MER een zevenpuntenschaal, maar lijkt deze nauwelijks te gebruiken.
- Na mitigerende maatregelen worden effecten veel positiever gewaardeerd in het MER, zonder dat het MER laat zien dat de maatregelen daadwerkelijk haalbaar en effectief zijn. Op andere plekken in dit advies worden hiervan voorbeelden genoemd (zie paragrafen 2.2.1, 2.2.2 en 2.4)

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming de effectscores zodanig aan te passen dat deze een goed beeld geven van de daadwerkelijke effecten.

2.4 Bodem en water

Het MER geeft aan dat de effecten op grond- en oppervlaktewater beperkt blijven, enerzijds door technische maatregelen (kleilaag onder vaarverbinding door 't Hol, dam in de Loenderveense plas, beperking schut- en lekverliezen bij nieuwe sluisen), anderzijds door natuurlijke inrichtingsmaatregelen.¹⁹ Hiervoor is noodzakelijk dat deze maatregelen daadwerkelijk worden genomen en duurzaam effectief zijn. Het MER geeft hier nog onvoldoende zekerheid over, omdat de maatregelen beperkt zijn uitgewerkt. Dit geldt voor:

¹⁸ Hierbij speelt ook mee dat voor negatieve effecten zowel oranje (-) als rood (--) wordt gebruikt, terwijl voor positieve effecten alleen groen (zowel + als ++) wordt gebruikt. Hierdoor vallende negatieve effecten op het oog neutraler uit.

¹⁹ Terecht wijst de zienswijze van Natuurmonumenten erop dat een groter aantal vaarbewegingen leidt tot meer opwoeling van de bodem en daarmee tot meer vertroebeling.

- de technische maatregelen waarmee schutverliezen worden beperkt, en daarmee ook de beïnvloeding van de kwaliteit van het ontvangende water;²⁰
- het behoud van de isolerende kleilaag bij 't Hol – gegeven het risico op beschadiging of erosie van deze laag door vaarbewegingen en schroefstralen van motorboten;²¹
- de wijze van inspecteren en waar nodig herstellen van de afdichtende werking van de kleilaag en de sluisdeuren om lek van water tegen te gaan;
- het voorkomen van beïnvloeding van de waterkwaliteit door benzine- en olielekken;²²
- het open houden van de 20 cm. ruimte die minimaal nodig wordt geacht voor toevoer van kwelwater naar het trilveen naast de route Vuntus via het Moleneind²³;
- maatregelen die nodig zijn om de effecten tijdens realisatie te beperken²⁴, zoals de effecten van bemaling en van de aanleg van een dam in de Loenderveense plas²⁵;
- compensatie van de negatieve effecten op het behalen van de KRW²⁶-doelstellingen voor de waterkwaliteit met inrichtingsmaatregelen, zoals voorgesteld voor verschillende alternatieven.²⁷

De Commissie beveelt aan om voorafgaand aan de besluitvorming de maatregelen uit te werken, zodat duidelijk wordt onder welke voorwaarden de maatregelen voldoende effectief zijn en de gevolgen voor het grond- en oppervlaktewater aanvaardbaar blijven. Dit is ook van belang vanwege de invloed die het grond- en oppervlaktewater heeft op kwetsbare habitattypen in de Oostelijke Vechtplassen (zie paragraaf 2.2.1 van dit advies).

2.5 Beleving

Het MER gaat niet duidelijk in op de effecten op de beleving van het gebied door de verschillende gebruikers (waterrecreanten, recreanten op land en bewoners). Het MER geeft terecht aan dat beleving een subjectief onderwerp dat een zekere objectivering behoeft. Volgens het MER is het niet mogelijk om aan de beleving een waardeoordeel te geven.²⁸ De Commissie deelt die mening niet.

In tabel 8.21 van het MER is onder andere een samenvatting gegeven van de belevingswaarde van de verschillende alternatieven voor zowel bewoners, recreanten op land als waterrecreanten. Dit is aangegeven met tekens als * en ^, zonder dat duidelijk is waar dit precies voor staat. Bovendien is in de tabel niet geheel duidelijk welke rij voor welke gebruiker staat. Ook het kleurgebruik in de tabellen en de begeleidende toelichting erop is niet navolgbaar. Het MER maakt zo niet duidelijk wat de extra waterrecreatie betekent voor de beleving van het gebied door andere gebruikers.

²⁰ Dit is bijvoorbeeld relevant voor de route Loenderveense Plas Oost (zie tekst paragraaf 4.4.5 van het MER).

²¹ In bijlage 4 wordt aangegeven dat de schuifspanning op de bodem wordt overschreden; onduidelijk is in welke mate dit ook geldt voor de kleibodem, en met welke maatregelen de vereiste dikte in stand wordt gehouden.

²² Dit effect wordt wel genoemd bij de beschrijving van de beoordelingsmethodiek (in paragraaf 6.2.7 van het MER), maar komt niet meer terug in de effectbeschrijving.

²³ Zie paragraaf 4.4.4 van het MER.

²⁴ Zie hoofdstuk 11 van het MER.

²⁵ Ook de zienswijze van een omwonende gaat hierop in.

²⁶ KRW staat voor Kaderrichtlijn Water.

²⁷ Zie paragraaf 6.3.5 van het MER.

²⁸ Zie het MER, blz. 153.

Uit het MER²⁹ blijkt dat bewoners van het gebied nu al een probleem met het autoverkeer ervaren, zeker in drukke weekenden. Het MER gaat niet in op de toename van die drukte als gevolg van de vaarverbinding.³⁰

De Wijde Blik, 't Hol en de Loenderveense Plas zijn aangewezen als stiltegebied. Het MER geeft niet aan wat de effecten van de vaarverbinding op de beleving van de stiltegebieden zullen zijn.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming de effecten van de alternatieven op de beleving van het gebied door verschillende gebruikers helder in beeld te brengen.

2.6 Aanwijzing voorkeursalternatief

Het MER geeft niet aan welke van de beschreven routes als voorkeursalternatief is gekozen. Deze keuze is echter van belang omdat het MER in ieder geval voor het voorkeursalternatief moet laten zien hoe dit kan voldoen aan de natuurbeschermingsregelgeving.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming een voorkeursalternatief te kiezen. Laat vervolgens zien hoe dat alternatief kan voldoen aan de natuurbeschermingsregelgeving.

2.7 Samenvatting

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

De Commissie constateert dat naast de samenvatting in het MER nog een aparte samenvatting beschikbaar is die op punten afwijkt. Bovendien geven de samenvattingen geen realistisch beeld van de routes en hun effecten en is daarin niet aangegeven op basis van welke argumenten een voorkeursalternatief is geselecteerd. Tot slot is het voor een niet ingevoerde lezer lastig om op basis van de samenvatting de conclusies over de gevolgen van de vaarverbinding voor de natuur te beoordelen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming één samenvatting te hanteren die een realistisch beeld geeft van de routes en hun effecten, en de argumenten geeft voor de selectie van het voorkeursalternatief.

²⁹ Zie het MER, blz. 149.

³⁰ De zienswijzen van verschillende omwonenden en de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken vragen hier ook aandacht voor.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Casper van der Giessen
ing. Jan van der Grift
ir. David Heikens
mr. drs. Gijs Hoevenaars (secretaris)
drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)
ing. Rob Vogel

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Bestemmingsplan en projectplan Waterwet.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D03.2, "aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen, met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken". Een MER is ook nodig omdat mogelijk effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluiten

Gemeenteraad van Wijdmeren en Algemeen Bestuur van Waterschap Amstel Gooi en Vecht.

Initiatiefnemer besluiten

Provincie Noord-Holland.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Gemeenteraad van Wijdmeren.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 20 februari 2020 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3241](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

